

**Sermones prestantissimi viri Roberti de Latio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professoris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no. Maij.

Feria. ij. d[omi]nice. ij. de gl[or]ia [et] sublimitate v[er]bi incarnati:
co[n]tra hereticos qui [christu]m dei filiu[m] ita co[n]fessi sunt: vt cu[m]
inferiore[m] p[at]re: ac minore[m] dixerint. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

Feria. II. post do. II. aduē. Sermo IX

debat ad portā templi. In noie iesu xpi nazareni surge et ambula. Et si dicatur q̄ in resurrectione Lazari xps egerit gratias deo patri. R̄sides aliud est gr̄as referre et aliud est gr̄as impetrare. Pr̄m̄ū nō p̄supponit sc̄dm̄: sed bene ec̄uerso. In sup̄ quare xps gr̄as egerit: habet ibi Joh. xj. Ego em̄ sciebam q̄ semp̄ me audis: sed p̄pter populū qui circūstat dixi ut credat q̄ tu me misisti: et si dicatur q̄ deus orauit: dicit Beda q̄ nō orauit ad petēdū suffragiū: sed ad dandū exēplū. ¶ Tertio miracula eius fuerūt testimonia sufficiens diuinitatis sue p̄pter documentū q̄ se filius dei predicabat: q̄ nisi verū fuisset: nequaquā ei astitisset diuina virtus in miraculoy operatione. Nā im̄ possibile est tam scelesto mēdacio quā: tū est illud si nō esset verū: ipsius dei ferre testimoniū per opera infinite virtutis que sunt miracula vera: et p̄pter hoc cōueniens fuit xpi r̄sio: quā fecit his q̄ a Johāne in carcerato fuerūt missi: q̄s iohānes misit ad xpm̄ ut interrogaret eū. Tu es q̄ vēturus es: an aliū expectam⁹. Q̄d h̄m̄ Grego. Johānes fecit nō dubitās ipsum esse mūdi saluatore: sed ignorās an ad infernū esset in p̄pria persona descēsurus. Sciebat em̄ q̄ x̄tus passio: nis extrēda erat vsq̄ ad eos q̄ in limbo erāt. Vel h̄m̄ Ambro. sup̄ Lucā q̄ nō fuit ex ignorantia: sed ex quadā pietate. Vel sicut Chryso. voluit ut satisfaceret in hac questione discipulis suis: quib⁹ burū videbat melius de xpo credere q̄ de iohāne. Ideo xps se deū cōtestās cū: tes inquit renūciat Johanni que audistis et vidistis. Ecce vident: claudī ambulāt: leprosi mūdantur: surdi audiūt: mortui resurgunt: pauperes euāgelizātur. In quib⁹ oibus se deū declarabat. Non dedignet̄ ergo gētilis nec idolatra nec infidelis quisq̄ xpo se subdere: q̄ videt eū vel vagientē in cuna: vel lachrymantem in brachijs matris: vel fascia precinctum: vel famescentē: vel sudantem: vel cōtumelias patientē: vel in cruce pendētem: vel morientē in medio latronū: q̄

hecoia in ipso fuerunt h̄m̄ assumptā naturam: seruata t̄m̄ in eodē sup̄posito p̄prietate nature diuine. O mūdi supbia detestāda: o temeraria mētis humane curiositas. Erre ille qui cū hoibus visus est: videbit̄ in gloria maiestatis sue: qm̄ cōgregabūtur ante eum oēs gētes. Et qui eū deriserūt: et qui ei nō crediderunt: et qui eū nō adorauerūt condēnabūtur in ignē eternū. Qui autē amici eius esse voluerunt accipient benedictionem seu beatitudinem eternā promissam: ad quā nos perducatur qui est benedictus in secula seculorū. Amen.

¶ Feria secūda post dñicam secūda aduētus: de gloria et sublimitate verbi incarnati: cōtra hereticos qui xpm̄ dei filium ita confessi sunt ut eū inferiore patre ac minore dixerint. Sermo. ix.

¶ Iesus magnificatus. Fructus. ix.

Latus qui nō

fuerit ac. Insurrerunt quidā sp̄i maligno inflati qui verbi incarnati gloriam et honorē parnifice re studuerūt. Nam cū audierūt christus dei filiū nominari per varias errorū opinioniones h̄c in xpo filiationē cōtemplauerūt. Ob q̄d in xpo scādalizati sunt ita ut cū talibus erroribus nullo pacto poruerint incarnationis beneficiū participare. Cōtra quos dirigemus stilū: et dicemus de magnitudine incarnationis iesu xpi: que tanta est ut nihil sibi maius accommodari possit. Idem em̄ filium dei esse deum verum et dñm̄ omnīū creaturarū ostēdemus: et iccirco fructū nostrū cōponemus: qui est Iesus magnificatus. Pro cuius declaratione tres cōclusiones occurrūt declarāde.

Pr̄ma cōclusio d̄ singularitatis.

Secūda cōclusio d̄ eternitatis.

Tertia cōclusio d̄ equalitatis.

¶ Q̄d xps filius dei fuit verus et naturalis contra opinionem Ebionit: Fotini: Ebionis: Pauli samotani: qui dixerunt xpm̄ esse filiū dei p̄ adoptionē. Capm. i.

Prima conclusio dicitur: singularitatis. In qua magnificamur dñs iesus xpm: qz ipsum pfitemur verū et naturalem dei filiū. Contra quā opinionē veniunt heretici vtz Ebionthi et Ebion. Paulus samotan. Fotinus et alij fm Tho. in. iij. sum. 3. gentiles. c. iij. qui dixerūt xpm non esse verum filiū dei. Quod probatur tripl.

Primo ratione adoptionis.

Secundo rōne inhabitationis.

Tertio rōne deprecationis.

¶ Prima rō dicitur: adoptionis. Nā qz p adoptionē filij sunt: dicunt filij nō vere sed nūcupatiue. Si ergo de xpo inuenitur qz vocet filij dei: hoc dicitur intelligi p adoptionē vel nūcupationē sicut in scriptura de hoibz sanctis h̄r. Nā Job. s. scribit: Dedit eis patē filios dei fieri: his qui credūt in noie ei. et s. Job. iij. Adde qualē charitatē dedit nobis pat: vt filij dei noiemur et sim. Et idē eodē loco. Quis qz natus est ex deo pctm non facit. et Jo. x. Illos dixit deos ad quos sermo dei factus est. et ad Rom. viij. Ipse em̄ spūs testimoniū reddit spūi nro qz sumus filij dei. et Jac. s. Voluntarie em̄ genuit nos vbo veritatis. Ecce qz i his auto:itatibz nos filij dei nūcupamur: nō quidē p naturā sed p adoptionem. Sic etiā de xpo infertur: ita qz non sit naturalis dei filiū. Sed hoc falsissimū et hereticū esse constat. Inqt em̄ Aug. lib. de ecclesiasticis dogmatibus. Natus est fm veritatē nature ex deo dei filius: et nō adoptione nō appellatione sed natura in vtraqz natiuitate nascēdo: vt filij nomen haberet. Ex quo dicit dominus Boñ. qz hec locutio. s. xpm esse filiū dei per adoptionē nō admittit siue pferat cū determinatione: vt pote si addat in: quātū siue nō: qz filiatio respicit personā: adoptio autē presupponit quādā extraneitatē. Hec Boñ. x. dist. iij. ar. ij. q. s. Scitū autē Tho. vbi. s. ipugnat fundamētū per hereticos introductū: quia

aliter loquitur scriptura de filio dei xpo: et aliter de nobis. De ipso em̄ dicit qz descēdit de celo descēdisset. Dixit etiā em̄ missus: vt per eū adoptionē filioz reciperem. ad Gal. iij. Dicit etiā eū equalē patri Paulus ap̄ls ad Phil. ij. c. Insup eū diuina scriptura xpm dei filiū et āgelos dei filios noiat: tñ aliā et aliā ratiōe. Tñ ap̄stolus ad Heb. s. Cui aliquādo angelorum dixit: Filius meus es tu: ego hodie genui te. Itē inter ceteros qui dei gratiam habuerunt. Moyses habuit eam copiose: de quo Exo. xxxij. c. dicitur: qz loquebatur ei dñs facie ad faciem: sicut loqui solet homo ad amicū suū. Si ergo xps iesus nō diceretur dei filius nisi per gratiā adoptionis sicut et alij sancti: eadē rōne Moyses filius dei et xps diceretur: s; etiā abūdatiori mō grā xps fuerit dotatus. Nam et inter alios sanctos vnus alio maiori gratia repletur: et tamē eadem ratione oēs filij dicuntur. Moyses autē nō eadē ratione dicitur filius qua xps: qz distinguit ap̄ls xpm a Moysē sicut filiū a seruo. Unde dicitur ad Heb. ij. Moyses quidē fidelis erat in tota domo eius tanqz famulus in testimonium eoz que dicenda erant. Xps hō tāqz filius in domo sua. Unde dictū hereticorū ex scripturis conuincitur nullam habere firmitatem. ¶ Secundo arguunt heretici rōne inhabitationis: dicunt em̄ qz aia humana et corpus humanum naturali vnione cōuenerūt in xpo ad cōstitutionē vnus hois eiusdem speciei et nature cū alijs hominibus et qz in hoc hoie deus inhabitauit sicut in templo suo: s; per gratiā sicut in alijs sanctis hoibus. Unde dicit ap̄ls ad Col. s. In ipso complacuit inhabitare oēm plenitudinem diuinitatis. Et ex hoc confecta est vltterius quedā affectualis vnio inter hoīem et deum: dum et homo ille bona sua voluntate inbebit: et deus suā voluntatē acceptauit: fm illud Iohan. viij. Qui me misit mecum est: et non re-

liquit me solus: quia ego que placita sunt
 ei facio semper: ut sic intelligatur talis
 unio esse hominis illius ad deum: qualis est
 unio: de qua apostolus. I. Cor. v. dicit. Qui
 adheret deo unus spiritus est cum eo.
 Sed si quis diligenter consideret predicta
 positio veritatem incarnationis excludit.
 Nam ut dicit sanctus Thome. in. iij. sum-
 me contra gentes. c. xxxij. secundum predictam
 positionem non fuit verbum dei homini illi
 unitum: nisi secundum inhabitationem per gratiam
 ex qua consequitur unio voluntatum. Inha-
 bitatio autem ubi dei in homine non est verbum
 dei incarnari: habitavit enim verbum dei et
 de ipse in seculis suis a constitutione mundi
 Que tamen inhabitatio incarnatio dici non
 potest: alioquin ab initio mundi deus incarna-
 tus fuisset propter inhabitationem ubi dis-
 unum in seculis hominibus. Conuenit itaque sa-
 era scriptura his modis significare talem
 inhabitationem dei in hominibus sanctis. Lo-
 cutus est dominus ad Moysen. Dixit domi-
 nus ad moysen factum est verbum domini ad he-
 remiam vel ad alios prophetas. Nunquam tamen
 legitur quod verbum domini factum sit moyses vel
 Hieremias vel alius alius. Et tamen de christo
 singulariter hoc modo unionem verbi dei
 ad carnem eius designat euangelista dicens
 Ioh. I. Verbum caro factum est. Quod Insuper
 nomina demonstratiua ad personam re-
 feruntur vel hypostasim: vel suppositum.
 Nemo enim diceret: ego curro alio curren-
 te: nisi figuratiue utpote quod alio loco eius
 curreret. Sed ille homo qui dicitur iesus dicit de
 se. Antequam Abraham fieret ego sum. Ioh.
 viij. et Ioh. x. Ego pater unum sumus et plu-
 ra alia que maxime ad diuinitatem perti-
 nent: ergo manifestum est quod persona il-
 lius hominis loquentis est persona filii dei.
 Tertio arguunt heretici ratione deprecationis
 huius: quia christus orans ad patrem Ioh. xvij. di-
 cebat: Ego claritatem quam tu dedisti mi-
 hi dedi eis ut sint unum: sicut et nos unus
 sumus: sicut ergo pater et filius unum
 sunt: ita discipulos unum esse volebat.
 Sed si volebat eos esse unum cum patre:
 ergo qualis est unio discipulorum et aliorum
 sanctorum ad ipsum patrem: talis fuit unio ip-

sius filii: ergo christus dicitur esse filius per
 quandam unionem et amicitiam cum deo. Ad
 hoc respondet sanctus Thome. vbi. s. contra gen-
 tiles. c. viij. in fine. quod argumentum non con-
 cludit: quia esse unum potest intelligi dupli-
 citer. Aut in essentia: aut in amore. Cum
 enim christus dicebat: ut sint unus sicut et nos
 unum sumus: loquebatur de unione amo-
 ris: quia ut patet in tertio precedenti sancti euan-
 gelij. xv. c. multiplicatis vicibus comen-
 dauerat christus discipulis suis amorem et
 charitatem. Remanet igitur catholicum do-
 cumentum quod christus singulariter est dei
 filius verus: ut patet: perfectus eiusdem na-
 ture cum patre.

Quod christus est dei filius non ex parte sed ab
 eterno a patre genitus. Cap. ij.

Secunda conclusio de eternita-
 tis. Apparet quidem quomodo
 gnus sit filius dei: qui non ex
 parte: sed ab eterno a patre ge-
 nitus est. In Aug. li. de tri-
 et ponit a magistro. ix. lib. di. s. Si post
 erat deus et postea pater fuit utique ge-
 nerationis accessione mutatus est. Auer-
 tat deus hanc dementiam. et Hilarius. In-
 ter gignere et gigni nulla est medium. s.
 durationis. Unde si patri est proprium
 semper genuisse: filio proprium est semp-
 fuisse genitum. Sed eunomius hereti-
 cus aliter male sentit. s. quod filius ante in-
 carnationis mysterium extiterit: et etiam
 ante mundi constitutionem. Ponebat
 namque secundum dicta platonicoz summum deum
 patrem creatoris omnium rerum. A quo pri-
 mitus effluxisse dicebant quandam men-
 tem: in qua essent omnium rerum forme super-
 riores omnibus alijs rebus: quam paternam
 intellectum notabant. Et post hanc dice-
 bant esse animam mundi non localiter sed
 intelligibiliter extensam a centro terre
 usque ad summa celi: ut testatur Grego. Ni-
 senus li. de natura hominis. et de hac dice-
 bat Macrobius super somnium Scipii.
 Anima mundi nihil post autorem deum
 potest esse perfectius. Deinde ponebant
 alias creaturas. Quod autem in scripturis sa-
 cris de filio dei dicitur: hoc de mente predicta

Feria. II. post do. II. aduentus. Ser. IX

ennoimius volebat intelligi. Et precis pue qz sacra scriptura dei filiū dei sapi entia nominat et verbū dei. Cui opinio ni psonat postio Auicene: q supra aniz mā primi celi ponit intelligētis primā mouentē primū celū: supra quā viteri? deū in summo ponebat. Quos oēs ca tholica fides pstermit: qz nō intellere runt illius generationis ineffabilis sa cramētū: qd Job. pdicauit in epā. suo. Jo. f. c. In pncipio erat vrbū et vrbū erat apud deū et deū erat vrbū. hoc erat i pncipio apud deū. Vbi coeternitas prisz filij declarat. Nā vt dicit Nicol. de lyza sup hoc passu: triplr ptingit v pcedēs sit posterius duratione eo a q pcedit.

Primo rōne liberationis potētie.
Secdo ratione modi producendi.
Tertio ratione liberatis.

¶ Primo rōne liberationis potētie: qn pducēs nō hz a principio sue duratio nis potētia pductiua perfectaz: sicut hō a principio puericie nō hz potētia generandi perfectā: et ideo eius fili? ne cessario posterior est duratiōe. ¶ Secdo cōtingit ppter modū pducēdi: quia qn aliquid pducitur per motū: qui mor? est in tpe: opz qz productū sit posteri? producente duratiōe: qz pductum hz primo esse in illo instanti in quo terminatur motus. ¶ Tertio ptingit rōne li bertatis: qn aliqd pducit libere et non de necessitate nature: qz tale agēs pōt expectare ad pducendū suū effectū: si cut creare: licz pcedat a deo cui? potē tia est perfectissima: et sine trāsmutatio nez motu: tñ creatura nō est sibi coeter na: qz si ab eterno potuit pducere crea turā: tñ noluit. Nullo aut istoz modoz pōt poni in diuinis qz fili? siue vrbū sit posterior patre: qz in diuinis nulla pōt esse potētia pductiua imperfecta: vt de se ptz: nec verbū in diuinis pcedit p mutationem et motū: qz in diuinis non hz locū: sū illud Jacobi. f. Apud quez non est trāsmutatio. Et filius pcedit a patre de necessitate nature: quia de? necessario intelligit se. Sic ergo relin?

quitur qz fili? sit equalis patri in dura tione. Et hoc expessit Jo bes: hoc scilz verbū erat apud deū a principio eterni tatis. Cōcordat hīs Scotus et Bon. et Tho. dif. ix. j. libri sententiarum.

¶ Qz fili? est equalis pri? hereticos q dicūt xpm pte esse minorem. Cap. iij.

Tertia conclusio hz equalitatis: Ex dictis em in prima et in se cunda conclusioe deducitur filium dei magnificare: qz est equalis patri. Voc tñ quidam heretici negant dicentes: xpm patre esse mino rem. Adducunt autē in fulcimentā ex ronis sui primo illud dictus Job. xiiij.

Pater maior me est. Et illud. j. ad Cor. xv. Cū oīa subiecta illi fuerint: tñ et ipse filius subiect? illi erit: scz patri. Secdo di cūt qz natura pris nō parit indigentia neqz defectū neqz ignorantiam. Sed in in filio hec reperiuntur: qz a patre recipit iuxta illud Mat. xi. Oīa tradita sunt a patre meo. Et nō pōt ea que pōt pater.

iuxta illud Mat. xx. Sedere ad dexte ram meā vel ad sinistrā nō est meū dare vobis et. Vñ nō est eiusdē nature cū pa tre: vñ nec equalis patri. Tertio arguūt qz pceptum recipere: obedire: orare: et mitteri: inferioris esse videt. De obediētia xpi d: Job. xiiij. Sicut mandatū dedit mihi pater: sic facio. Et ad Phil. ij. Fa ctus est obediēs et. De oratione habet Job. xiiij. Ego rogāti patre. De missio ne ad Gal. iij. Igitur fili? minor est pa tre et ei subiect?.

Et ad hoc rñdet Atha nāsius dicens: Equalis patri sū diuini tate: minor patre sū humanitate. Sic em xps quātum ad humanitatē passus est: mortuus est: orauit et alia fecit: fuit obediēs et similia. Vñ de se ipso loquēs dñs iesus xps Joban. x. dicebat: Quē mee vocē meā audiāt: et vitā eternāz do eis. Vbi ostēdit se equalē autoritatē ha bere cum ipso patre. Voc idem expessit per hoc: Philippe qui videt me videt et patrem meū. Creditis in deum et in me credite. Job. xiiij. Vñ sū orthodoxe si dei documēta ecclesia sancta catholica

Feria. III. post do. II. aduentus. Sermo X

cōfiteretur xpm verū et naturalē dei filiū
eternū: equalē patri et verū deus eiusdē
essentie et nature cū patre: nō factū nec
creatū: sed genitū. Mirū est certe quāta
sit in quorūdā mētibus pertinacia: quāta
duricies: quāta malicia: q̄ potius volūt
cū proprio sensu perire: q̄ se sapientiori
bus credētes per luminosam veritatis
viā ambulare. Optimum salubreq; est
vnicuiq; remediū: vt semp que magna:
que alta sunt ita sapiat: sicut sapientes
tradūt. Hoc est qd̄ scribit̄ eē de cōsti. c. j.
scz Lanonū. et c. annitatis. et. viij. q. j. c. sci
endū. et. iij. q. ix. c. pura. Ne innitatis pru
dentie tue. Prudentie sue innititur: qui ea
que sibi agēda vel dicēda videntur: pa
trum decretis preponit. Inq̄ etiā Sa
lomon Proverb. xvij. Qui confidit in
corde suo: stultus est. Nō debemus ergo
cōfidere in nobis: sed vocib; credere p̄
phetarum: predicationes audire ap̄toꝝ:
saluberrimāq; doctrinā intelligere mul
torū sanctorū: qui oēs vna voce procla
māt xpm dei filiū: magnū: excellē: glo
riolum: qui licz fm̄ diuinā naturā esset
impassibilis et immortalis et infinit; vo
luit tū in assumpta natura infirm; mor
talis et subditus apparere vt nos redi
meret quos deiecerat et captiuauerat
primorū parentū superbia. Itcirco nul
lus scandalizetur in xpo: qui est benedi
ctus in eternū. Amen.

¶ Feria. iij. post sc̄dam dñicā aduentus.
de humanitate xpi; hereticos q̄ dicūt
xpm nō fuisse hoīem. Sermo. x.
¶ Iesus hō p̄ficiat. Fructus. x.

Latus vir qui

nō re. vbi. s. Exaltata est
magnopere dignitas hu
mani gñis in incarnatiōe
filij dei: qm̄ ille q̄ imparvē
tis et maris: germinare facit terraz: solis
ac lune gressum disponit: syderūq; cur
sum miro ordine ordinat: dignatus est
hoīem assumere in vnionē p̄one verbi.
Sed p̄ hoc amplissimū mun; insurgūt
maledicti qd̄ā asserētes de xpi humani

tate qd̄ā nō sana: nō vera: nō deniq; ad
credēdū vtilia. Cōtra quos in p̄sti ser.
dicturi sumus de xpi humanitate: expli
cabitur qd̄ rē istā in vno fructu q̄ est: Je
sus hō p̄ficiat. Pro cuius declaratione
tres cōclusiones erūt notāde.

Prima conclusio dicitur corporis ve
ri assumptio.

Secda conclusio dicitur astatio.

Tertio conclusio dicitur pprietatis nature
conseruatio.

¶ Qd̄ xps assumpsit verā carnē: et fuit ve
rus homo contra manicheos et valenti
nianos. Cap. j.

Quarta conclusio dicitur corporis veri
assumptio. In q̄ notandū est
fm̄ catholicā veritatē q̄ dñs
nr̄ iesus xps assumpsit hoīes
cū vero corpore et cū vera carne. Verū
circa hoc p̄tingit triplē sententia.

Primo fm̄ manicheos.

Secdo fm̄ valētinianos.

Tertio fm̄ catholicos.

¶ Pr̄mo nāq; fuere manichei q̄ dixerunt
xpm assumpsisse corpus fantasticū et ap
parēs: et ea q̄ fm̄ hoīem gessit. s. q̄ nat̄
est: q̄ comedit: q̄ mortuus est: in v̄itate
nō fuerūt: sed in qd̄ā apparētia. Et hec
opi. bestialis et irrōnabilis totū icarna
tionis mysteriū ad quādā fictionē dedu
cit. It̄ hūc errorē sacre scripture euacua
ant autoritates. Nā Job. j. dicit: Verbū ca
ro factū est. Et nō dicit fm̄ apparētiaz:
s; fm̄ existētiā. et iterū Lu. vij. dixit xps
apparēs discipulis. Palpate et videte:
q̄ sp̄s carnē et ossa nō h; sicut me vide
tis h̄re. Nō em̄ carnis similitudo caro est:
neq; ambulationis similitudo ambulatio
est. Ergo si xps nō ambulauit: nō comedit
nō passus est: nō h̄e redemit nos: s; illū
Apoē. j. Dilexit nos et lauit nos a pctis
nr̄is i sanguine suo. et Apoē. v. Redemi
sti nos deo i sanguine tuo. et. j. Pe. j. Nō
corruptibilib; auro vel argēto redēpti
estis: sed p̄cioso sanguine q̄si agni imas
culati et incōtaminati dñi nr̄i iesu xpi. et
ad Rom. iij. Iustificati in sanguine ipsi
us. Sequeret̄ em̄ q̄ xps nō h̄e resure